№ 10/1967.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 10/1967 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om Björkör naturskyddsområde. (№ 20/1967).

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat, och sedan utskottet såsom sakkunnig hört landskapsforstmästaren, forstrådet Bertel Lindroos samt av denne beretts tillgång till de i motiveringen nämnda utlåtandena, får utskottet för landstinget vördsammast framhålla följande:

Landskapets förvärv av Björkör enstaka hemman i Föglö socken bekostades med ordinarie medel. Enligt upplysning, som utskottet inhämtat av landskapskamreraren, har Ålandsdelegationen föreslagit kostnaden till kompensering i den nyligen avslutade, men av republikens president ännu icke stadfästa skattefinansiella utjämningen mellan riket och landskapet för år 1965.

Då landstinget beviljade medel till förvärvet lades synnerlig vikt vid, att av Björkör skulle bildas ett naturskyddsområde och hemmanets jord- och vattenområden åtnjuta det skydd, varom stadgas i landskapslagen om naturskydd i landskapet Åland (33/24). Detta förverkligades genom landskapslagen den 20 april 1966 om Björkör naturskyddsområde (24/66), vilken lag (2 §) medger utnyttjande av hemmanets jord- och vattenområde samt byggnader endast för forskningsändamål på villkor, att naturskyddsintressena bliva beaktade. Syftet med naturskyddsområdet är 1) att bevara skärgårdens säregna natur, 2) att möjliggöra vetenskapliga undersökningar och 3) att sjöfågelstammen där skall ha ett rast- och reproduktionsområde.

Emellertid har inom landskapsstyrelsen uppstått tanken, att redan nu medgiva sådana undantag från fredningsbestämmelserna, som föreliggande, landstinget med stöd av 4 § naturskyddslagen förelagda lagförslag innehåller och att hemmanet i avsedd utsträckning sålunda kunde utnyttjas även i kommersiellt syfte. Som stöd härför har landskapsstyrelsen åberopat de i framställningen nämnda utlåtandena, vilka, så vitt fråga är om fiske i hemmanets vatten, icke lägga hinder i vägen för vattenområdets utnyttjande för fiske i viss utsträckning, men som knappast kunna anses direkt förorda införandet av fiskemöjligheter.

Vid sitt ställningstagande till ändringsförslaget har utskottet icke kunnat uppnå enighet. Utskottets majoritet (3 medlemmar) anser, att vägande skäl icke påvisats för att redan nu frångå den uppfattning, som landstinget anlade vid förvärvet av hemmanet, att kontrollen över fis-

ket svårligen kommer att kunna effektivt upprätthållas samt att fisket under alla omständigheter kommer att inverka menligt på sjöfågelvården, medan utskottets minoritet (2 medlemmar) förklarat sig beredd att på av landskapsstyrelsen anförda skäl bifalla förslaget med den ändring, att fiskerätt med särskilt fiskekort i sjöfågelvårdens intresse inskränkes till tiden 1 augusti - 31 mars.

Med biläggande av duplicerade exemplar av de i landskapsstyrelsens motivering nämnda utlåtandena föreslår utskottet därför vördsammast för landstinget,

att landstinget ville förkasta lagförslaget.

Mariehamn den 26 augusti 1967.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson

ordförande.

Axel Kuffschinoff

sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Eliel Persson, Gustaf Jansson, Fridolf Karlsson och Nils Dahlman.

STATENS NATURSKYDDSINSPEKTÖR

Helsingfors den 31 mars 1967.
N:o 130.

Ålands landskapsstyrelse
Forstavdelningen
Mariehamn.

Hänv. Eder skrivelse
n:o 235F/20.3.1967

Ang.: Förslag till ordningsstadga
för Björkörs naturskydds-
område.

Som äskat utlåtande får jag högaktningsfullt framhålla följande.

De föreslagna bestämmelserna synes utgående från naturskyddssynpunkter vara väl avvägda. Jag har ingenting att anmärka mot deras sakliga innehåll. Den juridiska sidan ger däremot enligt min uppfattning anledning till en viss tvekan.

Borde icke ordningsreglerna för ett naturskyddsområde fastställas endast med stöd av naturskyddslagen och icke samtidigt med stöd av fiske- och jaktlagslagstiftningen? Om denna min uppfattning är rätt, kan ordningsstadgan icke innehålla undantag 24 gällande fisket, då det icke finns stöd därtill i landskapslagen om Björkörs naturskyddsområde (24/66). Där talas ju bara om undantag för forskningsändamål. Enligt 4 § i landskapslagen om naturskydd (33/24) kan endast landstinget fastställa sådana undantag från de i 2 § i samma lag stadgade förbud, som i befolkningens intresse eller eljest kunna befinnas möjliga.

Reino Kalliola.

RK/LC

S O C I E T A S P R O F A U N A E T F L O R A F E N N I C A
1821
Aboæ/Anno Condita Anno 1829 Helsingforsiam Translata
Helsingfors, Finland

Den 20 oktober 1966.

Till Ålands Landskapsstyrelse
Mariehamn.

I en skrivelse av den 11 december 1965 har Ålands Landskapsstyrelse anhållit om Societas pro Fauna et Flora Fennicas utlåtande angående huru det av Landskapet inköpta enstaka hemmanet Björkör i Föglö socken lämpligen skulle kunna disponeras med beaktande av såväl naturskyddets intressen som områdets eventuella delvisa disposition för fritidsändamål. I en skrivelse av den 4 februari 1966 framhöll Societas pro Fauna et Flora Fennica vissa allmänna synpunkter på Björkörs framtida nyttjande, men konstaterade, att ett detaljerat utlåtande kan avges först sedan Sällskapets representanter varit i tillfälle att under sommaren 1966 göra sig närmare förtrogna med de allmänna naturförhållandena, faunan och floran inom Björkörsgruppen.

På uppdrag av Sällskapet har sommaren 1966 laborator Göran Stenlid och nat.vet.kand. C.-A. Haeggström besökt området främst för erhållande av en botanisk överblick, samt doc. Göran Bergman och doc. Henrik Wallgren främst för erhållande av en överblick av områdets fågelfauna. På basen av de gjorda erfarenheterna och de synnunkter som landskapsstyrelsen framfört, får Societas pro Fauna et Flora Fennica avge följande dispositionsförslag för Björkörs användning.

Björkörs enstaka hemman omfattar både sådana landenheter, som utan förfång för fågelskyddet och utan större men för det botaniska naturskyddet kan ställas till friluftslivets disposition, och sådana landenheter, som speciellt ur fågelskyddssynpunkt är värda att fredas mot all landstigning under häckningstiden, således helst från den 15 mars till den 31 juli. Från detta landstigningsförbud under häckningstiden kan i främsta rummet Björkörs huvudland undantas. Det vore emellertid även önskvärt, att Björkörs huvudland i framtiden skulle disponeras enligt sådana riktlinjer, som garanterar att det gamla kulturlandskap ön representerar, skulle fortbestå. Det förefaller naturligt, att inte ur naturskyddssynpunkt införa några restriktioner beträffande var allmänheten tillåts vistas på detta land. Ön uppvisar ej heller sådana botaniska särdrag, som skulle påkalla en rigorös fredning av någon spe-

ciell del. De lövängar som finns, är av en artfattigare, för ytterskär med stark kulturnötning karakteristisk typ, och skulle ej influeras av tom. en rätt stor besöksfrekvens från allmänhetens sida. För att bibehålla öns prägel av kulturlandskap kunde man t.o.m. tänka sig ett begränsat fårbete, varigenom vegetationen skulle hållas i stort sett sådan den för närvarande är. Något helt stadigvarande fårbete bör dock icke tillåtas, utan betets omfattning borde kontinuerligt följas och omfattningen fastställas utgående från den inverkan det vid sakkunnigbesök på ort och ställe har visat sig ha på floran.

Det vore givetvis mycket glädjande om ett hembygdsmuseum omfattande Björkörs gamla byggnader och inventarier kunde fås till stånd. Ett sådant museum står ej på något sätt i strid med traktens utnyttjande för naturskyddsändamål och för rekreationens behov. En förutsättning är dock, att områdets övervakning kan arrangeras tillfredsställande även beträffande den allmänhet, som skulle tillåtas stiga i land på Björkör. Om landskapsstyrelsen önskar tillåta uppställande av tält på Björkörslandet, borde för detta ändamål anvisas några ytterst begränsade områden i öppen mark eller i kanten av lövskog i anslutning till ängslandskapet vid bosättningen. Sportfiske från huvudöns stränder kan utan förfång till fågellivet tillåtas.

Sällskapet fordrar, att landstigning under fåglarnas häckningstid (men däremot icke övernattning i land) skulle vara fri på följande holmar: Stora Karskär, Norra Askskär, Mellan-Askskär samt även Koldeskär, det sistnämnda skäret främst för att där finns en sedan gammalt använd seglarhamn omnämnd i handböcker, samt för att holmen har ett centralt läge med god utblick över en stor del av området. Sällskapets ställningstagande i denna fråga grundar sig på, att det uppenbarligen vore till fördel för allmänhetens inställning till naturskyddet och även ägnat att väcka förståelse för skärgårdsnaturen, om i ett område som detta en tillräcklig möjlighet att se områdets olika delar skulle föreligga. Fiske från stränderna på ovannämnda holmar skulle vara fritt, men fiske från båt under häckningstiden förbjudet. Övernattning i egen farkost vid dessa holmars stränder vore tillåten, men camping förbjuden året om.

För hela det övriga området borde fastställas landstigningsförbud under fåglarnas häckningstid (15 mars - 31 juli), samt året om förbud mot camping. Efter den 31 juli föreligger ur naturskyddssynpunkt ingenstans inom området hinder för kortvariga besök eller för fiske.

Då landskapet Åland numera har i sin värjo hela arkipelagen från Björkör till Lågskär, förefinnes möjlighet att tillåta skytte på en del av skären i Sundskärs skärgård från Kummelskär västerut. De östligaste

skären i Sundskärs skärgård ansluter sig så intimt till Björkörsområdet att de borde inbegripas i fredningsområdet, där intet skytte skulle tillåtas. Sällskapet föreslår, att Landskapsstyrelsen efter samråd med Ålands Fågelskyddsförening och Ålands Jaktvårdsförbund för skytte anslår lämpligbefunnet antal skär i Sundskärsskärgårdens västra del.

De bestämmelser, som reglerar allmänhetens vistelse på holmar, där landstigning tillåtes, borde utformas så att möjlighet finns att ingripa med kraft ifall besökare vandaliserar naturen. Bestämmelserna borde helst formuleras så, att de av allmänheten även kan uppfattas som allmänna anvisningar om hur man bör uppträda i skärgårdsnaturen.

Sällskapet rekommenderar alltså följande bestämmelser rörande Björkörs och Sundskärs skärgårdar:

1. Landstigningsförbud under tiden 15 mars - 31 juli för Björkörs och Sundskärs skärgård från en linje i N-S väster om Öster Sundskär - Saltkubb i väster till Björkörs östra rå i öster, med undantag av Björkörs huvudland, Norra Askskär, Mellan-Askskär, Stora Karskär och Koldeskär. Under fridlysningstiden borde båttrafik inom området, med undantag för färd från farleden i norr till de från förbudet undantagna skären, tillåtas blott för övervaknings- och forskningsändamål. Under tiden 1 augusti - 14 mars skulle landstigning vara tillåten, likaså vistelse på vattenområdet.
2. Camping, d.v.s. övernattning i land, skulle vara tillåten blott på Björkörs huvudland på därtill speciellt anvisade områden, vilket förutsätter att avträden och soplårar finns.
3. Övernattning i egen farkost skulle vara tillåten vid de i punkt 1 nämnda skären.
4. Uppgörande av eld skulle året om vara förbjudet i hela området. Användande av medförd kokapparat skulle tillåtas då landstigning är tillåten.
5. Fiske skulle under tiden 15 mars - 31 juli vara tillåten endast från stränderna av de i punkt 1 nämnda skären, ej från båt. 1 augusti - 14 mars skulle fisket vara fritt.
6. Insamling av växter och djur, flyttande av stenar och mark samt ristande i sten borde inom hela området förbjudas, med undantag för insamling för vetenskapligt ändamål. Sällskapet anhåller om att insamlingstillstånd ges åt på Nåtö Biologiska Station arbetande forskare. Fredningsbestämmelserna inskränker ej sjöfartsstyrelsens rätt att anlägga fyrar och sjömärken, men sådana arbeten borde ej förläggas till vår eller försommar.
7. Hund får ej under någon årstid tillåtas okopplad röra sig på området.
8. Nedskräpning av naturen bör motarbetas med rigorösa bestämmelser.

9. Jakt skulle tillåtas blott på av Landskapsstyrelsen anvisade skär i Sundskärsskärgården v ä s t e r om den i punkt 1 nämnda linjen.

Till det ovanbehandlade området ansluter sig i sydväst Lågskärs skärgård där nu en observationsstation för flyttfågelsträcket upprätthålles. Om än Lågskär är så isolerat, att någon större ström av besökande ej kan förväntas, finner Sällskapet det dock befogat att Landskapsstyrelsen skulle överväga möjligheten att genom fridlysning och därtill anslutna bestämmelser för besök även inbegripa Lågskär i räckan av skyddade utskärgårdar.

Härvid kunde Sällskapets för Björkör föreslagna bestämmelserna i tillämpliga delar följas.

K.O. Donner
Ordförande

Göran Bergman
sekreterare.

Hans Luther

Innehåll: Nr. Ålands landskapsstyrelses beslut angående ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde.

Nr.

ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSES BESLUT
angående ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde
Utfärdat i Mariehamn, den 17 mars 1967.

Landskapsstyrelsen har med stöd av landskapslagen om naturskydd inom landskapet Åland (33/24), landskapslagen om Björkörs naturskyddsområde (24/66), landskapslagen om fiske (39/56) och landskapslagen om jakt (10/65) fastställt följande ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde.

1. Det är inom området förbjudet:
   11. att tälta eller göra upp eld;
   12. att vid landstigning medföra hund;
   13. att göra någon som helst åverkan på träd, buskar, ris eller örter - blomplockning inbegripet;
   14. att idka jakt och fiske eller skada djur av vad slag det vara må;
   15. att taga sten, jord eller mineral;
   16. att framföra fartyg med högre fart än 7 knop; samt
   17. att under tiden 1 april till 15 juli landstiga på öarna.
2. Undantag
   21. Vaktmanskap, forskare och tjänstemän i tjänsteutövning må beviljas undantag från ovannämnda förbud;
   22. Landstigningsförbudet gäller ej Björkörs huvudland och Koldeskär.
   23. De tidigare ägarna Algot Mattsson och Francina Pettersson har enligt köpekontraktet rätt att jaga och fiska på Björkörs hemmansområde;
   24. Fritidsfiske med krokredskap är tillåtet under tiden 16 juli till den 31 mars mot lösande av fiskekort.
   Yrkesfiskare kan för samma tid efter ansökan beviljas rätt till fiske med nätredskap.
3. Övervakning.

Överträdelse av dessa bestämmelser kommer ovillkorligen att beivras enligt lag. Polis, sjöbevakning och annat vaktmanskap, som har övervakningen om hand, äger jämväl rätt att borttaga olovliga jakt- och fiskeredskap, olovligen erhållen fångst och samlat material samt att avvisa personer som mot ovanstående förbud besöker naturskyddsområdet.

Mariehamn, den 17 mars 1967.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Hugo Johansson

Landskapsforstmästare Bertel Lindroos.

Avskrift.

ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE

Forstavdelningen

Mariehamn, den 20 mars 1967.

Ang. Utlåtande om förslag till ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde.

Ålands landskapsstyrelse avser utfärda i rubr. nämnd ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde.

Förrän landskapsstyrelsen kungör stadgan vill den höra Er åsikt om förslaget. Vi emotser snabb behandling av ärendet.

På lan skapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Hugo Johansson

Landskapsforstmästare Bertel Lindroos.

Avskrift.
KOMMUNALSTYRELSEN I FÖGLÖ
Nr Ks 357/67.
Föglö, Degerby den 13 april 1967.

Till Ålands landskapsstyrelse
Forstavdelningen
Mariehamn.

Hänvisning: Eder skrivelse av den 20.3 1967 Nr 233F beträffande utlåtande om förslag till ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde.

Förslaget till ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde har diskuterats mellan undertecknad och medlemmarna i kommunalstyrelsen och framkom därvid, att kommunalstyrelsen icke hade erinringar att framföra beträffande förslaget.

På kommunalstyrelsens vägnar:
Komm.dir. Erik Pettersson.
Stämpel.

Avskrift.

Utdrag ur protokoll fört vid kommunalstyrelsen socialnämnden i Lemlands kommun sammanträde den 2 maj 1967 kl. 19.00.

Närvarande voro: ordf. Sven Andersson, ledamöterna Gunnar Egenfelt, Elin Hägerstrand, Gunnar Lindqvist, Ingmar Engblom, Ingmar Friman och Axel Gustafsson.

§ 7.

Upptogs för utlåtande, från senaste sammanträde under § 9 bordlagda ärende, Förslag till Ordningsstadga för Björkör. Delgavs nu de från Lemlands Fiskarförening och Lemlands Jaktvårdsförening inbegärda utlåtandena. Kommunalstyrelsen beslöt att hos kommunalfullmäktige föreslå, att ovannämnda utlåtanden bör beaktas och lägges till grund för kommunalfullmäktiges utlåtande till Ålands Landskapsstyrelse.

Riktigheten av beslutet intygar:

Sven Andersson

Stämpel.

Avskrift.

UTDRAG ur protokoll, fört vid sammanträde med KOMMUNALFULLMÄKTIGE i Lemlands kommun den 8.5 1967.

Närvarande voro 10 fullmäktige.

§ 1.

Sammanträdet konstaterades vara lagligen sammankallat och med hänsyn till antalet närvarande fullmäktige beslutfört.

§ 6.

Föredrogs Ålands Landskapsstyrelses Forstavdelningens skrivelse nr 232F, Lemlands Jaktvårdsförenings utlåtande samt utdrag ur Lemlands Fiskarförenings protokoll fört vid sammanträde hållet den 30.3 1967 angående utlåtande om förslag till ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde. Beslöts omfatta nämnda stadga i enlighet med Lemlands fiskarförenings utlåtande vilket omfattas till alla punkter.

Besvärsanvisning.

= = = =

Avskrift

Protokoll, fört vid Lemlands Fiskar-förenings möte hos Knut Friman 30.3.67 i Västeränga. Närvarande voro 9 av föreningens medlemmar samt fiskerikonsulent Magnus Westling.

1 §.

Mötet öppnades av föreningens ordförande, Gösta Lindqvist.

2 §.

Till sekreterare kallades konsulent Magnus Westling.

3 §.

Konstaterades att alla medlemmar fått kallelse till mötet, varför det var stadgeenligt och beslutfört.

4 §.

Meddelade ordförande, att Ålands landskapsstyrelse anhållit om utlåtande över förslag till ordningsstadga för Björkörs naturskyddsområde, varefter detta förslag upplästes och genomgicks.

Man enade sig därvid om att:

I) ordningsstadgan i huvudsak var bra och att man tagit nödig hänsyn till ortsbefolkningens intressen. Stora holmar och häckningsland bör givetvis fredas, medan kobbarna i det yttersta havskanten lämnas fria för skytte;

II) föreslogs att gränsen för skyddsområdet ändras så att linjen, som enligt förslaget går nästan rätt söderut från skärningspunkten söder om Kummelskär, i stället går norr om Fjällharun rätt österut. På detta sätt skulle all- och sälskytte kunna bedrivas på de yttersta i havet befintliga hällarna kallade Längorna och Åsarna. Dessa äro obetydliga små skär, där det aldrig kan häcka någon fågel. I stället kunde Kummelskär, som är ett viktigt häckningsland för ejder, tas med i det fredade området. Det underströks även att de längst ut i havet befintliga skären Vittensten, Vitklubb och Vitbådan icke hör till Björkör och följaktligen ligger utanför naturskyddsområdet;

III) en eventuell fiskeavgift för den yrkesfiskande ortsbefolkningen sättes möjligast låg; och

IV) landskapsstyrelsen vidtager åtgärder för att decimera de mycket stora kolonierna av gråtrut, vilka häckar på Långkläpp, Märrskären och Sundkläpparna, enär dessa stora bestånd av gråtrut innebär ett mycket stort hot mot alla häckande fåglar i området och i synnerhet kraftigt decimera kullarna av svärtesungar.

Förslag till gränser för naturskyddsområdet bilägges protokollet, som undertecknas av mötessekreteraren och föreningens ordförande och insändes till landskapsstyrelsen.

§ 5.

Mötet förklarades därefter avslutat. Ort och tid som ovan.

Ordförande Gösta Lindqvist

Sekreterare Magnus Westling.